

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 193/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. mája 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátskou kanceláriou ASP Legal, s. r. o., Palárikova 76, Čadca, v mene ktorej koná konateľka a advokátka Mgr. Andrea Šperková, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 7 C 98/2012-204 z 13. júla 2017 a uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 8 Co 310/2017-231 z 27. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 27. decembra 2017 sa [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“),

domáhal vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho v záhlaví označených základných práv uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 98/2012-204 z 13. júla 2017 a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 310/2017-231 z 27. októbra 2017.

2. Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že v právnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 98/2012, predmetom ktorej bolo zaplatenie sumy 4 276,96 € s prísl., bol sťažovateľ uznesením okresného súdu č. k. 7 C 98/2012-82 z 2. apríla 2013 v spojení s uznesením č. k. 7 C 98/2012-108 z 9. apríla 2014 ustanovený za znalca. V zmysle týchto uznesení mal vypracovať znalecký posudok a podať ho okresnému súdu v lehote 60 dní od prevzatia spisu. Keďže s predložením znaleckého posudku bol v omeškaní, okresný súd mu uznesením č. k. 7 C 98/2012 z 19. januára 2016 uložil poriadkovú pokutu vo výške 700 €.

3. Následne okresný súd uznesením č. k. 7 C 98/2012-204 z 13. júla 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) priznal sťažovateľovi znalečné vo výške 309,64 €, t. j. znížil mu tarifnú odmenu o 2/3 z dôvodu oneskoreného predloženia znaleckého posudku. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol uznesením č. k. 8 Co 310/2017-231 z 27. októbra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) tak, že rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

4. Proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým rozhodol o znalečnom, a v nadväznosti na to i proti rozhodnutiu krajského súdu sťažovateľ nasmeroval svoju sťažnosť. Tvrdí, že zo strany všeobecných súdov bol potrestaný dvakrát za jedno a to isté pochybenie, čo považuje za mimoriadne nespravodlivé a s ohľadom na zásady trestania v právnom poriadku Slovenskej republiky i za absolútne neprípustné. Svoju myšlienku ďalej rozvádza, uvádzajúc, že prvýkrát mu bola uložená poriadková pokuta vo výške 700 € za nedodržanie lehoty na predloženie znaleckého posudku (uznesenie z 19. januára 2016) a druhýkrát bol potrestaný krátením tarifnej odmeny o 2/3. Z hľadiska zásad trestania poukazuje na analógiu s inými odvetviami právneho poriadku, najmä pokiaľ ide o správne trestanie.

5. Sťažovateľ ďalej z ekonomického hľadiska vysvetľuje, že «vyúčtoval celkové znalečné vo výške 754,14 EUR. Okresný súd Žilina v uznesení č.k. 7C/98/2012-204 zo dňa 13.7.2017 priznal sťažovateľovi znalečné v sume 309,64 EUR, v ktorom sú obsiahnuté aj hotové výdavky, cestovné náhrady a náhrady za stratu času vo výške 89,19 EUR (74,33 EUR + 20 % DPH). Ak odrátame od znalečného pokutu vo výške 700,- EUR uloženú sťažovateľovi za ten istý skutok a hotové výdavky znalca 89,14 EUR, zistíme, že pre sťažovateľa znamenalo vypracovanie znaleckého posudku ekonomickú stratu 479,55 EUR. To znamená, že... znalec je „odmenený“ tým, že za svoju prácu nielenže nedostane žiadnu odmenu, ale navyše si v okolnostiach celého prípadu akokeby „musel“ zaplatiť za to, že vôbec mohol vypracovať znalecký posudok.». Na základe uvedeného sťažovateľ vyjadruje presvedčenie, že ústavne konformný výklad príslušných právnych noriem by mal umožňovať krátiť znalečné iba do výšky znalcom uplatneného znalečného a nemôže v konečnom dôsledku spôsobiť čistú ekonomickú stratu na strane znalca. Súdny rozhodujúce o výške znalečného by mali podľa jeho názoru „posudzovať nárok sťažovateľa v okolnostiach celého prípadu (a nie izolovane) a mali by prihliadnuť aj na skutočnosť, že za to isté porušenie povinnosti už bol znalec sankcionovaný pokutou vo výške 700,- EUR. Ak by sme aj pripustili, že súd môže pristúpiť k opätovnej sankcii za to isté porušenie povinnosti... táto druhá sankcia môže byť uložená nanajvýš vo výške rozdielu medzi uplatneným znalečným a skôr uloženou pokutou. V opačnom prípade dochádza na strane konajúcich súdov k prílišnému formalizmu pri uplatňovaní zákona, ktorý je v rozpore s princípmi spravodlivosti.“. V uvedenom sťažovateľ vidí porušenie zásady *ne bis in idem*, ako aj prílišný formalizmus pri výklade a aplikácii zákona o znalcoch, ktorý sa mu javí byť rozporný s princípom spravodlivosti a ktorý v konečnom dôsledku znamenal, že sťažovateľ bol za vykonanú prácu ohodnotený zápornou znaleckou odmenou.

6. V súvislosti s námietkou porušenia práva na spravodlivé súdne konanie sťažovateľ uvádza, že krajský súd sa vôbec nezaoberal jeho zásadnou odvolacou námietkou spočívajúcou v tom, že strany sporu mu neposkytli požadovanú súčinnosť pri vypracovaní znaleckého posudku. Okrem toho krajský súd nezohľadnil ani jeho úraz, ktorý utrpel v čase pribratia do konania a s tým súvisiacu práceneschopnosť i pracovnú zaťaženosť, na ktorú poukazoval.

7. Z týchto dôvodov sťažovateľ považuje postup všeobecných súdov za nespravodlivý, prísne formalistický a porušujúci jeho základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň považuje napadnuté rozhodnutie krajského súdu za rozporné s čl. 20 ods. 1 ústavy, pretože ho zbavuje majetku, a to ako „odmenu“ za prácu, ktorú predložením znaleckého posudku vykonal.

8. Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 8Co/310/2017-231 zo dňa 27.10.2017 v spojení s uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 7C/98/2012-204 zo dňa 13.7.2017 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 8Co/310/2017-231 zo dňa 27.10.2017 a uznesenie Okresného súdu Žilina č.k. 7C/98/2012-204 zo dňa 13.7.2017 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi... sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 374,81 EUR, ktorú je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu ASP Legal, s.r.o., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

13. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

16. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

17. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu požíva. Dedenie sa zaručuje.

II.1 K namietanému porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 7 C 98/2012-204 z 13. júla 2017

18. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

19. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto

je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

20. Napadnutým rozhodnutím je uznesenie okresného súdu č. k. 7C 98/2012-204 z 13. júla 2017. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd (v tomto prípade v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 310/2017), ktorý v prípade zistenia zásahu súdu prvej inštancie do základných práv alebo slobôd sťažovateľa (či už svojím postupom alebo rozhodnutím) bol zároveň povinný týmto právam alebo slobodám poskytnúť ochranu.

21. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu č. k. 8 Co 310/2017-231 z 27. októbra 2017

22. Sťažovateľ predovšetkým tvrdí, že bolo porušené jeho právo vlastniť majetok, právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie, pričom podrobnejšie odôvodnenie porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozviedol v sťažnosti obdobne, ako to už urobil v konaní pred krajským súdom.

23. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že rozhodovanie o trovách konania (t. j. i o znalečnom, ako to je v prípade sťažovateľa) je súčasťou súdneho konania,

a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Európsky súd pre ľudské práva vo veci Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

24. Na druhej strane je potrebné uviesť, že rozhodnutie o náhrade trov konania nedosahuje spravidla samo osebe intenzitu predstavujúcu možnosť porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011). K takýmto záverom však ústavný súd v prípade sťažovateľa nedospel.

25. Sťažovateľ v prospech svojho sťažnostného petitu prednáša v zásade dve námietky. Prvá námietka sa týka nesprávneho postupu všeobecných súdov, ktorého sa mali dopustiť konajúce súdy tým, že v rozpore so zásadami trestania ho sankcionovali za jeden skutok dvakrát (nepodanie znaleckého posudku a následne jeho oneskorené podanie). Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na analógiu s inými odvetviami právneho poriadku, najmä pokiaľ ide o správne trestanie, a zároveň vyčíta všeobecným súdom prílišný formalizmus pri výklade a aplikácii zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o znalcoch“). Druhá námietka smeruje proti odôvodneniu rozhodnutia krajského súdu, ktorému vyčíta to, že sa v ňom nezaoberal jeho argumentáciou, ktorú uplatnil v rámci podaného odvolania.

26. Ústavný súd pre dôkladné vykreslenie celej situácie pristúpil najskôr k preskúmaniu príloh, ktoré sťažovateľ pripojil k ústavnej sťažnosti, a sumarizuje,

že uznesením č. k. 7 C 98/2012-82 z 2. apríla 2013 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie, sťažovateľa ustanovil za znalca a stanovil mu lehotu 60 dní na podanie znaleckého posudku. Následne okresný súd uznesením č. k. 7 C 98/2012-108 z 9. apríla 2014 zmenil znaleckú úlohu. Sťažovateľ prevzal súdny spis 5. júna 2014. Uznesením sp. zn. 7 C 98/2012 z 19. januára 2016 okresný súd uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu vo výške 700 € z dôvodu opakovaného hrubého sťaženia postupu súdu v označenom konaní. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že už raz uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu vo výške 300 € (uznesenie z 13. júla 2015). Následne 8. septembra 2015 vyzval sťažovateľa na predloženie vypracovaného znaleckého posudku pod následkom opakovaného uloženia poriadkovej pokuty. Sťažovateľ 14. októbra 2015 požiadal okresný súd o určenie novej lehoty na podanie znaleckého posudku do 31. októbra 2015. Ani v tejto lehote však znalecký posudok nepredložil a na výzvu okresného súdu zo 6. novembra 2015 nereagoval. Preto okresný súd pristúpil k opakovanému uloženiu poriadkovej pokuty.

27. Sťažovateľ podal znalecký posudok 6. júla 2017. Následne okresný súd uznesením č. k. 7 C 98/2012-204 z 13. júla 2017 priznal sťažovateľovi znalečné vo výške 309,64 €. Pri rozhodovaní o jeho výške aplikoval § 3 ods. 5 písm. b) zákona o znalcoch a znížil sťažovateľovi tarifnú odmenu o 2/3, vychádzajúc z toho, že znalecký posudok podal po viac ako troch rokoch od prevzatia spisu, teda oneskorene. V rámci svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že sťažovateľ *„požiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie posudku, ... táto mu bola naposledy predĺžená do 27.2.2015. Súdny znalec ako prekážku vypracovania znaleckého posudku uvádzal jeho úraz, ktorý utrpel 21.12.2014, pričom z jeho podania doručeného súdu so znaleckým posudkom však vyplýva, že úraz mal v období od 21.12.2014 do 3/2015, čo je však len časť obdobia od prevzatia spisu do podania znaleckého posudku. ... ako dôvod zmeškania lehoty ďalej uviedol jeho pracovnú zaneprázdnenosť v riadnom zamestnaní, spracovanie znaleckých úkonov pre orgány verejnej moci, spoluriešenie ďalších znaleckých úkonov, prednášanie na ďalšom vzdelávaní občanov v odbore stavebníctvo, publikačnú činnosť, riešenie inštitucionálnych výskumných úloh a pod. V tomto smere súd poukazuje na skutočnosť, že v prípade ak súdny znalec je takto pracovne vyťažovaný, zákon o súdnych znalcoch... v ustanovení § 12 ods. 2 písm. e/ mu*

umožňuje odmietnutie vykonania úkonu pre pracovné pomery, príp. iné vážne dôvody, ktoré mu neumožňujú vykonať úkon riadne a včas.“

28. Krajský súd napadnutým uznesením rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne potvrdil. Námietky sťažovateľa uvedené v podanom odvolaní vyhodnotil ako nedôvodné a uviedol, že *«... O uložení poriadkovej pokuty znalcovi... súd rozhodol podľa § 53 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.06.2016 z dôvodu hrubého sťaženia postupu súdu v prejednávanej veci. Účelom a zároveň podstatou vyššie označeného rozhodnutia súdu bolo „prinútiť“ znalca, aby si svoju povinnosť voči súdu - podať znalecký posudok, splnil. Naproti tomu zníženie tarifnej odmeny vychádza z ust. § 3 ods. 5 písm. b) zák. č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch, ktorého účelom a podstatou je sankcia voči znalcovi za to, že znalecký posudok podal oneskorenie. Z uvedených úvah potom možno dospieť k záveru, že v prejednávanej veci sa nejednalo o uloženie dvoch trestov za jedno a to isté konanie v zmysle zásady uvedenej v kódexoch trestného práva.»*

29. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta, že súdy rozhodujúce o výške znalečného by mali posudzovať jeho nárok v okolnostiach celého prípadu a mali by prihliadnuť na skutočnosť, že za to isté porušenie povinnosti už bol znalec sankcionovaný poriadkovou pokutou. Od ústavného súdu tak očakáva prehodnotenie záveru, ku ktorému dospeli všeobecné súdy v otázke jeho odmeny za podanie znaleckého posudku.

30. Ústavný súd k tomu v prvom rade uvádza, že rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty i rozhodnutie o odmene znalca sú z hľadiska ich povahy a účelu rozdielnymi rozhodnutiami. Uznesenie o uložení poriadkovej pokuty bolo (vo veci dotýkajúcej sa sťažovateľa) vydané podľa § 53 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016). Vo všeobecnosti ide o procesnú sankciu, ktorou je možné vynútiť si splnenie tých procesných povinností, ktoré napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, v súdom určenej lehote splnené neboli, a táto nečinnosť v konaní nebola ospravedlnená včas a vážnymi dôvodmi. Základným predpokladom pre vydanie takéhoto

rozhodnutia je to, že konaním alebo opomenutím dôjde k sťaženiu postupu konania. Inými slovami, nesplnením takej povinnosti dôjde k predĺženiu súdneho konania, k čomu vo veci, v ktorej bol sťažovateľ ustanovený za znalca, nepochybne došlo. Svojou podstatou tak uvedené poriadkové opatrenie umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu a iných subjektov (t. j. i znalcov) v prípade, ak títo nemajú záujem podieľať sa na prebiehajúcom konaní spôsobom, ktorý zákon upravuje alebo ak priebeh konania iným spôsobom sťažujú, predlžujú či dokonca maria. Ako vyplynulo z obsahu napadnutých rozhodnutí, uložením poriadkového opatrenia sa okresnému súdu podarilo dosiahnuť účel, ktorý sledovalo, pretože sťažovateľ následne znalecký posudok podal.

31. Rozhodnutie o znalečnom je svojou povahou rozhodnutím o odmene znalca, t. j. ide o rozhodnutie nesankčnej povahy. Už len z toho dôvodu neobstojí tvrdenie sťažovateľa, že týmto rozhodnutím bol „*potrestaný druhýkrát*“, keďže sa ním netrestá ale odmeňuje. Okrem rozdielnosti v povahe a v účele oboch rozhodnutí je ďalším podstatným momentom to, že nešlo „*o jeden a ten istý skutok*“, ako sa to snaží ústavnému súdu predostrieť sťažovateľ. Kým rozhodnutie o poriadkovej pokute núti subjekt k splneniu si povinnosti, teda, aby znalecký posudok vôbec vypracoval a podal, rozhodnutie o znalečnom je odmenou za už vypracovaný znalecký posudok. Zjednodušene možno povedať, že ide o vzťah „*donútenie*“ verzus „*odmena*“. Skutočnosť, že odmena bola znížená, zohľadňovalo iba to, že znalecký posudok bol predložený oneskorene. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na zákon o znalcoch, ktorý dokonca umožňuje všeobecným súdom za určitých okolností odmenu znalcovi vôbec nepriznať. Konkrétne ide o § 3 ods. 5 písm. b) zákona o znalcoch, podľa ktorého sa tarifná odmena zníži alebo neprizná, ak znalec, tlmočník alebo prekladateľ vykonal úkon oneskorene, neúčelne alebo nekvalitne. Pokiaľ všeobecné súdy pristúpili „*iba*“ ku kráteniu (zníženiu) tarifnej odmeny sťažovateľa, postupovali v súlade s citovaným ustanovením zákona a takúto interpretáciu preto nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú.

32. Na základe uvedených rozdielností neobstojí ani argumentácia sťažovateľa poukazujúca na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžf 85/2011 z 29. novembra 2012. V prípade citovaného rozhodnutia totiž išlo o úplne odlišnú situáciu, keď správny orgán nesprávne (rozširujúcim výkladom) vyložil zmysel právnej normy

a jedným rozhodnutím uložil dve samostatné pokuty za jeden a ten istý skutok (jednočinný súbeh rôznorodý), pretože boli porušené dve právne povinnosti kvalifikované v dvoch ustanoveniach toho istého zákona, čo bolo v rozpore so zásadami správneho trestania. O takú situáciu však v prípade sťažovateľa rozhodne nešlo. Ani konštrukcia predkladaná sťažovateľom o tom, že „*druhá sankcia môže byť uložená nanajvýš vo výške rozdielu medzi uplatneným znalečným a skôr uloženou pokutou*“, nemá oporu v právnej úprave. Zohľadňovanie výšky poriadkovej pokuty uloženej znalcovi pri rozhodovaní o znalečnom vyznieva nelogicky a popiera nezávislosť oboch inštitútov z hľadiska účelu, ktorému slúžia. Sťažovateľovo tvrdenie o porušení jeho ústavných práv z týchto dôvodov sa ústavnému súdu javí ako zjavne neopodstatnené o to viac, ak prihliadne ku skutočnosti, že celú situáciu primárne vyvolal sám, tým, že si nesplnil povinnosť vypracovať a podať znalecký posudok včas, čím predĺžil celkovú dĺžku súdneho konania a mohol tak zasiahnuť do ústavného práva samotných strán sporu na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov.

33. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nemá v okolnostiach posudzovanej veci dôvod pochybovať o správnosti záveru všeobecných súdov o znalečnom, v rámci ktorého výšku odmeny znalca krátili o 2/3 s poukazom na to, že znalecký posudok podal po viac ako troch rokoch od prevzatia spisu, teda oneskorene. Na tom nemôže nič zmeniť ani uloženie poriadkového opatrenia, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo, pretože práve poriadková pokuta zabezpečila, aby bol znalecký posudok vôbec podaný a aby sa vôbec mohlo pristúpiť k rozhodovaniu o odmene znalca. Z namietaného uznesenia krajského súdu tak nevyplýva svojvôľa alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Preto ústavný súd vyhodnotil prvú námietku sťažovateľa ako nedôvodnú.

34. Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, proti ktorému smeruje druhá námietka sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že ani túto nemožno považovať za dôvodnú. Krajský súd v napadnutom uznesení dostatočne jasne vysvetlil svoj postoj k spornej otázke týkajúcej sa odmeny znalca s poukazom na konkrétne okolnosti prípadu a na všetky pre vec podstatné otázky dal presvedčivé odpovede. Vysporiadal sa aj s námietkou údajného dvojnásobného potrestania sťažovateľa za rovnaké pochybenie a jeho zdôvodnenie je napriek jeho stručnosti logické a správne. Okrem toho sa krajský súd

vysporiadal aj s argumentami sťažovateľa uplatnenými v podanom odvolaní, ku ktorým uviedol: „*Neobstojí ani námietka znalca, že súd riadne informoval o stave rozpracovania znaleckého posudku, pričom dôvody, ktoré uvádzal, boli súdom vždy uznané, a ani námietka, že okresný súd pri vydaní napadnutého uznesenie neprihliadol na nevyhnutnú rehabilitáciu, ktorá u neho trvala do 29.06.2016. Odvolací súd zo spisového materiálu zistil, že znalec informoval súd len o svojej práceneschopnosti, ktorá trvala do marca 2015. O rehabilitácii a ani o tom, že by táto mu znemožňovala podať znalecký posudok, súd neinformoval. Ani tvrdenie znalca, že súd vždy riadne informoval o rozpracovanosti znaleckého posudku nezodpovedá skutočnostiam a dôkazom tvoriacim obsah spisu. Nasvedčujú tomu závery súdu uvedené v odôvodnení uznesenia zo dňa 19.01.2016... o uložení poriadkovej pokuty znalcovi, na ktoré odôvodnenie odvolací súd odkazuje.*“.

Ani z argumentov prednesených v ústavnej sťažnosti nevyplýva nič, čo by posunulo prejednávajúcu vec do ústavnoprávnej roviny. Sťažnosť sťažovateľa je v podstate len jeho nesúhlasom s rozhodnutím všeobecných súdov. Možno preto konštatovať, že mu nebolo odopreté právo na súdnu ochranu a postup všeobecného súdu nevzbudzuje pochybnosti o jeho spravodlivosti.

35. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

36. K oboj námietkam tak ústavný súd spoločne uvádza, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil existenciu takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu potvrdzujúcim rozhodnutie okresného súdu o znalečnom a základným právom vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy ani základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ani právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o ich porušení, a preto sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

37. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že v prerokovanej veci nemohol opomenúť ani ďalšiu podstatnú skutočnosť, a to, že sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu, ktorým konajúce súdy priznali sťažovateľovi znalečné v sume 309,64 €, pričom tento vyúčtoval znalečné v sume 745,14 € podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 491/2004 Z. z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov v znení neskorších predpisov. V danom prípade ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 33/2010, IV. ÚS 431/2012, IV. ÚS 72/2013) vyhodnotil predmet sporu tak, že ide o vec nižšieho významu (o tzv. bagateľnú vec). Vychádzal z toho, že ak Civilný sporový poriadok [ďalej len „CSP“, účinný od 1. júla 2016] vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi v mimoriadnom opravnom konaní (podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku v prípade bagateľných vecí je v zmysle § 422 ods. 1 písm. a) CSP neprípustné), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne. Inak táto skutočnosť už sama osebe zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej. Konanie o ústavnej sťažnosti by totiž v prípadoch, kde ide o minimálnu hodnotu sporu, neúčelne vyťažovalo kapacity ústavného súdu na úkor konaní, v ktorých skutočne hrozí zásadné porušenie základných a iných práv účastníkov (pozri I. ÚS 522/2015).

38. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2018